

1. Varoluşun ve Hayatın Anlamı

- İnsan, sahip olduğu özellikleriyle diğer varlıklardan ayrıcalıklı ve üstün bir konuma sahiptir.
- Çünkü o akıllı, düşünen bir varlıktır ve özgür iradeye sahiptir.

- İnsan, kendini ve çevresini sorgulayacak yaşa geldiği andan itibaren “Ben kimim?, Nereden geldim?, Niçin varım?, Ne olacağım?” gibi sorulara cevap aramaya başlar.

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

“Dağlar, bitkiler, irili ufaklı hayvanlar, denizler, nehirler boş yere mi yaratılmıştır?” gibi soruların cevabını öğrenmek ister.

Yapılan bilimsel araştırmalar evrende mükemmel bir düzenin var olduğunu ortaya koymuştur.

Doğadaki en küçük canlının dahi bir işlevi vardır.

- İnsanın yaratılış amacıyla ilgili olarak Kur'an-ı Kerim'de "**Ben cinleri ve insanları ancak bana kulluk etsinler diye yarattım.**" buyrulmuştur.

(Zâriyât suresi, 56. ayet.)

İnsan

Yaratılış amacının bilincinde olmalıdır.

Yüce Yaratıcısına inanıp ibadet etmelidir.

O'nun emir ve yasaklarına uymalıdır.

Verdiği nimetler için Allah'a şükretmelidir.

Allah'ın hoşnut olacağı güzel iş ve davranışlarda bulunmalıdır.

Dünyadayken yaptığı iyi ve kötü davranışların ahirette karşılığını göreceğini bilmelidir.

- **“O, hanginizin daha güzel amel yapacağını sınamak için ölümü ve hayatı yaratandır...”**

(Mülk suresi, 2. ayet.)

1. ÜNİTE / DÜNYA VE AHİRET

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Hayatın boş ve sorumluluktan uzak olduğu inancı, insanları büyük bir bunalıma ve boşluğa sürükler.

Ölümlerle birlikte yok olup gideceğini düşünen bir insan için dünyadaki hiçbir şeyin anlamı kalmaz.

1. ÜNİTE / DÜNYA VE AHİRET

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

İnsanların işledikleri kötü davranışlardan sorumlu tutulmayacağı düşüncesi, birçok olumsuz davranışa neden olur.

- Allah Teala'nın, en şerefli varlığı sıfatıyla yaratılan insanoğlu, belirli bir amaç için yeryüzüne gönderilmiştir.

İnsan, dünya hayatının amaçsız olmadığını bilmeli ve hayatını güzel ahlak ilkeleri doğrultusunda yaşamaya çalışmalıdır.

Ahret İnancının Kazandırdıkları

- Ahiret inancı, İslam inanç esaslarından biridir.
- Kur'an'ın ifadesiyle zerre kadar hayır yapan mükâfatını, zerre kadar kötülük yapan da cezasını ahirette görecektir. (bk. Zilzâl suresi, 7-8. ayetler.)

1. ÜNİTE / DÜNYA VE AHİRET

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

İnsanın korkuları, çaresizliği, yalnızlığı, günahları, pişmanlığı gibi hallerde ahiret inancı; insan için önemli bir sığınak ve ümit kaynağıdır.

1. ÜNİTE / DÜNYA VE AHİRET

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Dünya hayatının
bir imtihan olduğu
gerçeği, buna
inanan kimseyi
aşırılıklardan
korur.

- Ahiret inancı, sayısız nimetle kuşatılan cennete gitme arzusu ile insanları iyiliklere yöneltir. Çeşitli azaplarla kuşatılan cehenneme gitme endişesi ise insanları, kötülüklerden sakındırır.

- **“İnanan ve yararlı işler yapanlar için hoş bir hayat ve güzel bir gelecek vardır.”**

(Ra'd suresi, 29. ayet.)

- İmanlı ve güzel amel sahibi müminlerin kavuşacağı nimetler hakkında, Kur'an-ı Kerim'de şöyle buyrulmaktadır:
- **“Yaptıklarına karşılık kendileri için saklanan müjdeyi hiç kimse bilemez.”**

(Secde suresi, 17. ayet.)

İnsan hayatı, bütün yapılanların sorgulanacağı yer olan ahiretin varlığıyla anlam kazanır.

- Ahiret inancına sahip bir Müslümanın hayatı, düzen ve disiplin içinde olur ve sorumluluk duygusu artar.
- Bencillik, aşırı hırs ve dünyaya bağlılık yerini sakin, huzurlu ve güvenli bir hayata bırakır.

- **Güvenlik kameraları ile gözlenen yerlerde suç oranlarının daha düşük olmasının sebepleri sizce neler olabilir?**

2. Ahiret Âlemi

Ahirete iman, ölümden sonra tekrar dirilmeye ve dünyada yapılan davranışların karşılığının görüleceğine inanmaktır.

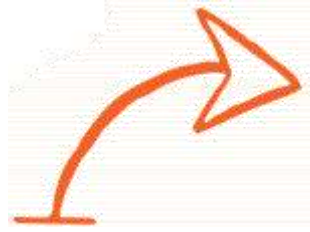

Anne karnında başlayan dünya hayatı, ölümlle son bulur.

İnsanın özü olan ruh ise ahirette tekrar yaratılan bedenle bütünleşerek varlığını devam ettirecektir.

Yaşam, sadece dünya hayatından ibaret olmadığı gibi ölüm de bir yok oluş değil; yeni ve ebedî bir hayatın başlangıcıdır.

Sözlük
anlamı

"İlk" anlamındaki "evvel"
kelimesinin zıttı olup "son"
demektir.

Ahiret

Terim
anlamı

Dünya hayatından sonra
başlayıp sonsuza kadar devam
edecek ölüm sonrası hayattır.

Ahret, dünyada yapılan her davranışın hesabının verileceği bir yerdir. Bu nedenle Müslüman, hayatının her anında bu hesap bilinciyle hareket eder.

- **“İnkâr edenler, öldükten sonra tekrar dirilmeyeceklerini ileri sürerler. De ki: ‘Hayır! (Zannettiğiniz gibi değil.) Rabbime andolsun ki siz, mutlaka diriltileceksiniz, sonra yaptıklarınız size haber verilecektir. Bu, Allah için kolaydır.”**

(Teğâbun suresi, 7. ayet.)

- İnsan bedeninin ve kâinatın fâni olduğu, öldükten sonra tekrar dirilmenin ve ahiret hayatının kaçınılmaz olduğu Kur'an'da şöyle bildirilir:
- **“Siz cansız (henüz yok) iken sizi dirilten (dünyaya getiren) Allah'ı nasıl inkar ediyorsunuz? Sonra sizleri öldürecek, sonra yine diriltecektir. En sonunda O'na döndürüleceksiniz.”**

(Bakara suresi, 28. ayet.)

<https://dogm.meb.gov.tr/>

<http://dkab.meb.gov.tr/>

Ölüm

- Beden ve ruhtan meydana gelen insan, sadece bedeniyle değil; ruhu ile de insandır.
- Topraktan yaratılan beden, yine toprak olacak; insanın ruhu ise varlığını sürdürecektir.

İnsan hayatının bedenle ruhun birbirinden ayrılışı demek olan ölümlle sona ermesi önemli bir olaydır.

- Kur'an-ı Kerim'de "**Her canlı ölümü tadacaktır...**" buyrularak bu hakikat dile getirilmiştir.

(Âl-i İmrân suresi, 185. ayet.)

Kabir Hayatı Berzah

Sözlük
anlamı

Berzah "iki şey arasındaki perde, engel" demektir.

Terim
anlamı

Ölümden sonra başlayıp mahşerdeki dirilişe kadar devam edecek olan kabir hayatına denir.

Ölen herkes berzah
âlemine girecektir. Berzah
âlemi daha çok kabir hayatı
şeklinde de ifade edilir.

Kabir hayatı, dünya hayatı ile
ahiret hayatı arasındaki bir
geçiş dönemini ifade eder.

- **“...Onların arkasında, tekrar dirilecekleri güne kadar (devam edecek, dönmelerine engel) bir perde (berzah) vardır.”**

(Mü’minûn suresi, 100. ayet.)

Hz. Muhammed (s.a.v.), bir hadisinde kabrin ya cennet bahçelerinden bir bahçe yahut cehennem çukurlarından bir çukur olacağını söylemiştir.

Kıyamet

Sözlük
anlamı

Ayağa kalkmak, durmak ve canlıların Allah Teala'nın huzurunda saygıyla duracakları gün anlamlarına gelir.

Terim
anlamı

Dünya hayatının sona ermesi, insanların Allah tarafından diriltilmeleri, mahşer yerinde toplanmaları demektir.

- **“Sana kıyametin, ne zaman gelip çatacağını soruyorlar. De ki: Onun ilmi ancak Rabbimin katındadır. Onun vaktini O’ndan başkası açıklayamaz...”**

(A’râf suresi, 187. ayet.)

Kıyamet, İsrafil (a.s.) isimli meleğin, sûra üflemesi ile başlayacaktır.

O gün Allah Teala'nın diledikleri hariç göklerde ve yerde olan her şey dehşetle sarsılacaktır.

- **“Sûra üflenince Allah’ın diledikleri müstesna olmak üzere göklerde ve yerde ne varsa hepsi ölecektir. Sonra ona bir daha üflenince bir de ne göresin, onlar ayağa kalkmış bakıyorlar.”**

(Zümer suresi, 68. ayet.)

Ba's

Sözlük
anlamı

Öldükten sonra tekrar dirilmek
anlamlarına gelir.

Terim
anlamı

Kıyametin kopmasından sonra Allah'ın
emri ile İsrafil'in (a.s.), sûra ikinci defa
üflemesi ve bütün canlıların tekrar
diriltilmesidir.

- **“O gün insanlar hakka çağırın o korkunç sesi işiteceklerdir. İşte bu, (kabirlerden) çıkış günüdür.”**

(Kâf suresi, 42. ayet.)

- Yüce Allah,
 - yeniden diriltmenin kendisi için zor olmadığını,
 - bütün varlığı yaratanın kendisi olduğunu,
 - bu diriltmeyi de yine kendisinin gerçekleştireceğini
 - her türlü yaratmayı gayet iyi bildiğini Kur'an-ı Kerim'de bildirmiştir.

1. ÜNİTE / DÜNYA VE AHİRET

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Mevsimlerin oluşması,
bitkilerin çürüyüp yeniden
yeşermesi,

toprağa düşen tohumun
hayat bulması yeniden
dirilmeye ilgili somut
örneklerdendir.

Haşır

Tanım

Allah Teala'nın insanları diriltip dünyada iken yaptıkları işlerden hesaba çekmek üzere toplamasına haşır, toplanma yerine de **mahşer** denir.

- Ölünce toprağa defnedilen ve çürüyüp toprak olan insanlar, tekrar oradan çıkarılacak ve mahşerde toplanacaktır.
- Ayet ve hadislerde haşir gününün zor ve dehşetli bir gün olacağı, bütün sırların ortaya döküleceği, kimsenin kimseye faydasının ve zararının olmayacağı bildirilir.

- **“Kişinin kardeşinden, annesinden, babasından, eşinden ve çocuklarından kaçacağı gün, kulakları sağır edercesine şiddetli ses geldiği vakit, işte o gün onlardan herkesin kendini meşgul edecek bir işi vardır.”**

(Abese suresi, 33-37. ayetler.)

Hesap

- Mahşerde toplanan insanlar muhakeme edilecekler, insanlara sualler sorulacak ve herkes dünyada yaptıklarının hesabını verecektir.
- Dünya hayatında yapılanlar, görevli melekler tarafından amel defterlerine kaydedilir.
- Hesap günü herkesin defteri kendisine teslim edilecektir.

- **“Oku kitabını! Bugün hesap görücü olarak sana nefsin yeter, denilecektir.”**

(İsrâ suresi, 14. ayet.)

İman edip dünyada
iyi ve güzel amel
işleyenlerin hesapları
kolay olacaktır.

Yaptıklarını inkâr
etmeye kalkışanların
elleri konuşacak ve
ayakları şahitlik
edecektir.

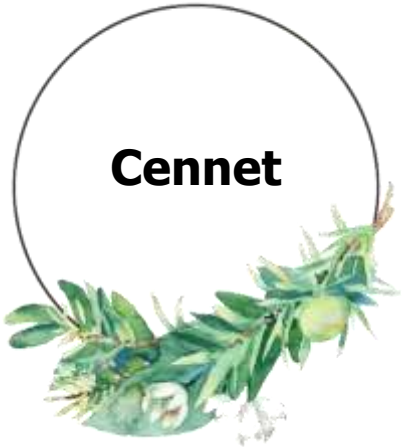
İnsanlar, bu defterleri okuyacaklar ve
yaptıklarını inkâr edemeyeceklerdir.

- Mahşerde mizan kurulacak ve herkesin dünyada yaptığı ameller, mahiyetini ancak Allah Teala'nın bildiği bu mizanda tartılacaktır.

Mizanda iyilikleri ağır gelenler kurtuluşa
erecek, kötülükleri ağır gelenler ise
cezalandırılacaktır.

Sözlük
anlamı

Bitki ve ağaçlarla örtülü yer, bahçe anlamlarına gelir.

Terim
anlamı

İman edip salih amel işleyen müminlerin ebedî olarak kalacakları ve içinde çeşitli nimetlerin bulunduğu mükâfat yurdu demektir.

- **“Mutlu olanlara gelince, gökler ve yerler durdukça içinde ebedî kalmak üzere cennettedirler. Ancak Rabbinin dilemesi başka. Bu onlara ardı kesilmez bir lütuf olarak verilmiştir.”**

(Hûd suresi, 108. ayet.)

İman edip
salih ameller
işlemek

Allah'ın emirleri
doğrultusunda
hareket etmek

Yüce Allah'a
saygı duymak

Allah'a ve
peygamberine
itaat etmek

cennet ehlinin özelliklerindedir.

Hesaba çekileceği
bilinciyle yaşamak

Hz. Muhammed (s.a.v.) de bir hadisinde cennetle ilgili soru soran birine şöyle cevap vermiştir: *"Allah seni cennete koyarsa canının çektiği ve gözüne hoş görünen her şey senin olacaktır."*

(Tirmizî, Sıfatü'l-cennet, 11.)

- Cennetliklerin canlarının istediği ve gözlerinin gördüğü her şey cennette hazır bulunur.
- Onlar için hiçbir yorgunluk ve zahmet yoktur.
- Cennette boş ve yalan söz de işitilmez.

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Cennet nimetleri
sınırsız olmakla
birlikte Allah
Teala'nın rızasını
kazanmak
hepsinden daha
üstün ve daha
değerlidir.

- **“Allah; mümin erkeklere ve mümin kadınlara ebedî olarak kalacakları, içinden ırmaklar akan cennetler ve Adn cennetlerinde çok güzel köşkler vadetti. Allah’ın rızası ise bunların hepsinden daha büyüktür. İşte bu büyük başarıdır.”**

(Tevbe suresi, 72. ayet.)

Sözlük
anlamı

Derin kuyu
anlamlarına gelir.

Terim
anlamı

Dünya hayatında Allah Teala'ya
iman etmeyenlerin ve O'nu inkâr
edenlerin sürekli kalacağı yer olarak
tanımlanır.

Cehennemlikleri her taraftan ateşten örtü ile kuşatan cehennem, inkârcılar için bir zindandır. Suçlular oraya vardıklarında, cehennem onlara büyük kıvılcımlar saçar.

**“Ten fânîdür cân ölmez çün gitdi girü gelmez
Ölür ise ten ölür cânlar ölesi degül”
(Yunus Emre)**

➤ **Yukarıdaki beyitten neler anlıyorsunuz?**

3. Ahirete Uğurlama

Müslümanların birbirlerine karşı olan görevleri, öldükten sonra da devam eder.

"Müslümanın, Müslüman üstündeki hakkı beştir. Selamını almak, hasta ziyaretine gitmek, cenazesine katılmak, davetine icabet etmek, aksırana Allah'tan rahmet dilemek."

(Buhârî, Cenaiz, 2.)

Vefat eden bir Müslümanın arkasından yapılması gereken görevler vardır.

Cenazeyi
yıkamak

Cenazeyi
kefenlemek

Cenaze
namazını
kılmak

Cenazeyi
defnetmek

Hayırda
bulunmak

Ardından
dua
etmek

Varsa
borçlarını
ödemek

Vefat Edenin Vasiyeti ve Borçları

- İnsanların üzerinde Allah (c.c.) ve kul hakkı olmak üzere iki tür hak vardır.

Allah'a olan
kulluk borcundan
kaynaklanan
haklar

Allah (c.c.) hakkı

İnsanlarla
ilişkilerimizden
doğan haklar

Kul hakkı

Kişi, kul hakkı ile Allah Teala'nın huzuruna gitmemek için hak sahipleriyle helalleşmelidir.

Bir kimsenin vefatından sonra geçerli olmak üzere yapılmasını istediklerine ve yerine getirilmesi gerekenlere **vasiyet** denir.

- **“Sizden birinize ölüm gelip çattığı zaman, eğer geride bir hayır (mal) bırakmışsa anaya, babaya ve yakın akrabaya meşru bir tarzda vasiyette bulunması -Allah’a karşı gelmekten sakınanlar üzerinde bir hak olarak- size farz kılındı.”**

(Bakara suresi, 180. ayet.)

Cenaze sahipleri; ölen kişinin varsa malının üçte birini kullanarak borçlarını öder.

Yeterli gelmediği durumlarda ise varisler tarafından bu borçlar karşılanarak cenaze üzerindeki kul hakları kaldırılır.

Cenaze Namazı

- Cenaze işlemlerinde belirli bir sıra uygulanır.
- Öncelikle cenaze usulüne uygun olarak yıkanır, kefenlenir ve cenaze namazı kılınır.

Farz-ı kifaye olan cenaze namazı, rükusu ve secdesi olmayan bir namazdır.

Bu namaz, aynı zamanda ölen Müslüman için yapılan toplu bir dua niteliğindedir.

- Cenaze namazı öncesinde cenaze, musalla taşı denen yere konur.
- Cemaat de yüzleri kibleye dönük şekilde cenazeyi karşlarına alarak saf tutar.
- Hep birlikte niyet edilir, imam yüksek sesle tekbir getirir ve cenaze namazı kılınır.

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Cenaze namazına katılmak, vefat eden kişiye karşı bir görev olduğu kadar ölen kişinin yakınlarına karşı da bir vazifedir.

Cenaze defnedildikten sonra cenaze sahiplerine taziyede bulunmak, başsağlığı ve sabır dilemek de önemli bir görevdir.

Hz. Muhammed (s.a.v.), Mute Savaşı'nda şehit olan Cafer-i Tayyar'ın (r.a.) ölüm haberini alınca *"Cafer'in ailesi için yemek pişirin. Çünkü başlarına kendilerini meşgul edecek bir iş geldi."* buyurmuştur.

(İbn Mâce, Cenâiz, 59.)

Kur'an Okumak

- Cenazenin defin işlemi sonrasında mezar başında bulunanlar, Kur'an-ı Kerim'den ayetler okur ve vefat eden din kardeşleri için dua ederler.

- Kur'an okumak, vefat eden kimseye rahmet olduğu gibi dinleyenlere de yol gösterici, hayatlarına huzur ve mutluluk verici ilkeler içeren bir nasihat ve rahmettir.

- **“Ey insanlar! İşte size, Rabbinizden bir öğüt, gönüllerdeki dertlere bir şifa, müminlere doğru yolu gösteren bir hidayet ve rahmet geldi.”**

(Yûnus suresi, 57. ayet.)

Dua Etmek ve Hayır Yapmak

- Ölenlerin ardından dua etmek dinî görevlerimiz arasındadır.
- Cenaze namazı da bir dua mahiyetindedir.

Cenaze, kabre
konduktan sonra da
günahlarının affı için dua
etmeye devam edilir.

Hz. Muhammed (s.a.v.) "*Cenaze namazını kıldığınızda ona ihlasla dua edin.*" buyurarak ölen kişilerin ardından dua etmeyi teşvik etmiştir.

(Ebu Dâvûd, Cenâiz, 56.)

Dua etmek için mutlaka mezarın yanına gitmek gerekmez. Zira Allah Teala, kullarının dualarını ve yakarışlarını işitir.

- **Şehitlik denilince aklınıza neler geliyor?**

Hazırlayanlar

Furkan ÖZÜDOĞRU, Hatice Büşra PAKSOY, Kübra UZUN

Redaksiyon

Suna AKKURT

Tasarım ve Düzenleme

Faize KOPAN, Hanife KOYUTÜRK

<https://dogm.meb.gov.tr/>

<http://dkab.meb.gov.tr/>